

Tiskárna „Novina“ v Přerově

O založení tiskárny zmiňuje se ve svých „Vzpomínkách“ býv. profesor přerovského gymnasia Dr. František Brdlík:

„...Ředitel gymnasia Škoda byl velkým milovníkem hudby a zpěvu. Bylo třeba k tomu not pro žactvo a peněz na jich opatření bylo málo nebo skoro žádné. A tak si ředitel Škoda opatřil kdesi starý ruční tiskací stroj, umístil jej v přízemní místnosti školní budovy vedle bytu školníka a zde tiskl noty pro své žactvo, maje k tomu ochotné pomocníky z mladých členů profesorského sboru, k nimž náležel jsem i já vedle suplujícího kolegy Jana Stolla, který v té věci byl řediteli pravou rukou. Ten tiskací stroj přivedl ředitele Škodu na myšlenku, zříditi v Přerově knihtiskárnu, jež se za nedlouho stala skutkem; školní program za šk. rok 1882/83 tiskla již Tiskárna a kamenotiskárna společenstva v Přerově...”

Dne 13. ledna 1882 podána byla ke schválení c. k. okresnímu soudu v Přerově smlouva společenská, jejíž 1. odstavec zní: „Podepsaní sestoupili se ve společenstvo výdělkové neurčitého počtu členů s ručením obmezeným na základě zákona ze dne 9. dubna 1873 č. 70 ř. z. za tím účelem, aby členové společenstva toho sobě vzájemně poskytovali úvěru, a propůjčováním takového vzájemného úvěru společně zařídili knihtiskárnu a kamenotiskárnu, aby provozovali knihtiskařství a kamenotiskařství ve spojení s uměními, která s tiskařstvím souvisí, se zřetelem k příslušným zákonným předpisům, aby vydávali knihy a časopisy, a k tomu účelu aby zakupovali potřebné stroje a náčiní, a vůbec všechno, co pro vedení závodu knihtiskařského a kamenotiskařského potřebno neb aspoň prospěšno jest.

Budova tiskárny „Novina“ v Palackého ulici

Firma společenstva jest: Knihtiskárna a kamenotiskárna, zapsané společenstvo s obmezeným ručením v Přerově. Sídlo spolku jest město Přerov na Moravě.”

Zapomenutý Přerov

Podepsáni jsou pánové Jindřich Matzenauer, obecní starosta v Přerově, Jan Uhlíř, ředitel hospodářské školy, Jakub Škoda, ředitel reálného gymnasia, Petr Blómborg, c. k. major na odpočinku, Dr. Jan Knap, advokát, Dr. Viktor z Cintulů, profesor, František Kašpar, účetní v záložně, Jan Mráček, technik, Josef Poláček, učitel při hospodářské škole, Jos. Val. Křístek, měšťan, jménem vlastním a jménem své manželky Josefy Křístkové, Frant. Matouš, lékárník, Dr. Jan Kahovec, profesor, Dr. František Skácelík, lékař, Jan Adamec, profesor, Jan Martilík, učitel, Frant. Lazar, zednický mistr, Antonín Michálek, obchodvedoucí v knihkupectví Hölzlově, Jiří Grégr, měšťan, František Dostalík, účetní akciového pivovaru, Josef Doležel, majitel mlýna, všichni v Přerově.

Během několika měsíců byla jmenovaným koncese povolena, a dne 6. června 1882 uzavřena nájemní smlouva s p. Ant. Krausem v Kostelní ulici, v jehož domě byly potřebné místnosti upraveny. Ve schůzi společníků téhož dne usneseno zakoupiti 1 rychlolis a 1 malý tiskací stroj, a potřebné množství písma.

V první valné hromadě dne 13. července 1882 podali jednatele společnosti zprávu o zakoupených strojích a písmu, načež druhého dne „před započatím práce sloužena byla mše svatá v kostele sv. Vavřince a pak byla slavnostní prohlídka závodu, kdež každý účastník obdržel skvostnou upomínku tisknutou před zraky účastníků.“

Dne 24. září 1895 přesídlila tiskárna do domu p. A. Kozánka na Dolní (nynější Masarykovo) náměstí, kde mohly být pracovny rozšířeny a účelněji vybaveny.

V roce 1906 zakoupila společnost dům v Palackého ulici č. 12, kam byla tiskárna přenesena a kde se dosud, nalézá.

Během roku 1911 skupila rodina Lazarova veškeré podíly a stala se tak jediným vlastníkem tiskárny jako spol. s ruč. obm. Dne 10. dubna 1912 usnesla se společnost na likvidaci. Jednala s vydavatelstvem Selských Listů, které konečně tiskárnu i s domem koupilo a dnem 1. května 1913 převzalo. Název firmy změněn na „Rolnickou tiskárnu“.

V letech 1917-1919 snažilo se ústřední vedení agrární strany soustředit všechny rolnické tiskárny v historických zemích i na Slovensku, a tak přerovská Rolnická tiskárna stala se dle záznamu tržové smlouvy ze dne 18. ledna 1919 pobočným závodem Českomoravských podniků tiskařských a vydavatelských v Praze – nyní „Novina“.

Že i v technickém vedení tiskárny za těch 51 let vystřídala se řada osob, je samozřejmé.

Uvádíme jména správců tiskárny od založení:

César Pompe 1882—1883,

Karel Weber 1883—1886,

Frant. Hohlf 1886—1901,

Max Strobl 1901—1911,

Prokop Zapletal 1911—1912,

Antonín Poupě od 1. února do 8. července 1912,

Frant. Maléc od 8. září 1912 dodnes. (Během jeho válečné služby 1915—1918 Max

Strobl a Alois Tichý.)

Naše čtenáře bude jistě zajímat, že i mnozí populární Přerované byli během let v tiskárně zaměstnáni: František Radoušek, učeň sazečský; impresario Vilém Sobol, točič; ředitel městské plovárny Vojtěch Chajda, učeň litografický, později litograf; okresní otec a poručník Frant. Šolc, učeň litografický; Merkur-Dostál, strojmistr; Vojta Fárek, 1910-12 sazeč, nyní faktor; papírník Jan Špit, sazeč; majitelé tiskárny František a Karel Bartoš, strojmistr, sazeč; obchodník zvěřinou Frant. Baumgartner, sazeč.

Toť stručná historie tiskárny.

Zapomenutý Přerov

Dnes jsme jedním z pobočných závodů „Noviny“, největší tiskařské společnosti v republice. „Novina“ vydává 6 deníků, 27 týdeníků, 5 ob-deníků, 1 čtrnáctideník, 3 měsíčníky, 1 revui čtvrtletně. Zaměstnává v redakcích 84 redaktorů, 20 externistů, 1114 stálých dopisovatelů, v administracích a 12 tiskárnách 282 úředníků, 998 osob technického personálu při 551 strojích. Mimo to vlastní „Novina“ nakladatelství, 3 knihkupectví mimo několika knihkupectví nádražních atd. Peněžní obrat za správní rok 1931-32 činí Kč 884,418.593.30.

Ústřední ředitelství v Praze je hospodářským ústředím pro všechny podniky. Předsedou správního výboru je A. Švehla, úřadujícím místopředsedou Fr. Udržal, generálním ředitelem Antonín Jun, tajemníkem Alfons Běhal.

Zdroj: Přerovsko-Kojetínsko (1933)